

JANUAR 2016

RAPPORT FRA VEDERLAGS- KOMMISSIONEN

Sammenfatning

2. Sammenfatning af kommissionens forslag og anbefalinger

2.1. Mod en gennemsigtig og tidssvarende vederlæggelse af politikere

Vederlagskommissionen har haft til opgave at analysere alle elementer i vederlæggelsen af borgmestere, regionsrådsformænd, folketingsmedlemmer og ministre. Vederlæggelsen udgør et samlet hele på samme måde, som alle lønelementer, herunder pension, indgår i en samlet bruttolønspakke på det almindelige arbejdsmarked. Vederlæggelsen kan opdeles i fem delelementer.

Det første element er det vederlag, der ydes for selve varetagelsen af hvervet. Folketingsmedlemmer og ministre modtager for det andet et skattefrit omkostningstillæg. Som et tredje element i vederlæggelsen supplerer typisk borgmestere og regionsrådsformænd deres grundvederlag med vederlag fra andre hverv, der varetages som følge af det politiske hverv. Det gælder f.eks. en borgmester, der er medlem af bestyrelsen i et kommunalt forsynings-selskab. Et fjerde element i vederlæggelsen er det eftervederlag, som politikerne modtager i en periode, når det politiske hverv er fratrådt. De politikere, der har varetaget hvervet i mindst et år, modtager endvidere pension, der kommer til udbetaling, når politikerne har nået en vis alder. Pensionen er det femte element i den samlede vederlæggelse.

På flere områder indebærer de gældende regler om politikernes vederlæggelse en uigen-nemsigtighed, der gør det vanskeligt, selv for politikerne, at opgøre den samlede vederlæg-gelse.

I sig selv gør de fem forskellige vederlagselementer det vanskeligt at sammenstykke et klart billede af vederlæggelsen. Hertil kommer vederlagsreglernes udformning og kobling til an-dre lønsystemer, der gør det vanskeligt uden særlige forudsætninger at få overblik over indholdet og værdien af de enkelte vederlagselementer.

Den manglende gennemsigthed gør det endvidere svært at sammenligne størrelsen af det vederlag, de folkevalgte politikere modtager, med lønniveauet for andre poster i samfundet. Når reglerne om vederlæggelse samtidig fastsættes af politikerne selv, kan det bidrage til opfattelsen af et lukket system, der isoleret set kan svække tilliden til de folkevalgte politike-re. Set fra politikernes side bliver det omvendt vanskeligt at adressere spørgsmål om, hvorvidt vederlæggelsen er tidssvarende og rimelig set i forhold til politikernes ansvar, arbejds-vilkår og den almindelige lønudvikling i samfundet.

Vederlagskommissionen ser det som afgørende, at kommissionens forslag kan udgøre fun-damentet for et tidssvarende og moderne vederlagssystem. Et system, der er kendetegnet ved at være transparent og logisk begrundet i sin udformning på tværs af de politiske hverv og i forhold til almindelige lønprincipper på arbejdsmarkedet. Og samtidig et system, der skal være egnet til smidigt at håndtere mobiliteten mellem politik og anden form for beskæf-tigelse, herunder understøtte rekrutteringen af nye politikere.

Styrken i et nyt vederlagssystem skal efter kommissionens opfattelse ikke mindst måles på systemets robusthed og holdbarhed år frem i tiden. Vederlaget bør derfor efter kommissionens opfattelse tage udgangspunkt i et niveau, der står mål med den vigtige samfundsmæssige opgave, politikerne løfter. Særlig vigtigt er endvidere en ny reguleringsordning, der fremadrettet sikrer, at politikernes vederlag hverken løber fra eller sakker bagud i forhold til den almindelige lønudvikling. En sådan regulering vil bidrage til, at spørgsmål om vederlæggelsen ikke i samme omfang som over de senere år løbende bliver gjort til et tema.

Vederlagskommissionens medlemmer er enige om at lægge disse principper og betragtninger til grund for kommissionens anbefalinger til en gennemsigtig og tidssvarende vederlæggelse.

I afsnit 2.2. redegøres der nærmere for de principper, som kommissionen har baseret sine anbefalinger på. Herefter præsenteres kommissionens anbefalinger i afsnit 2.3. efterfulgt af en beskrivelse i afsnit 2.4. af de økonomiske konsekvenser forbundet med en gennemførelse af kommissionens anbefalinger. Afsnit 2.5. beskriver overordnet, hvilke lovgivningsinitiativer en gennemførelse af kommissionens anbefalinger forudsætter. I afsnit 2.6. redegør et mindretal bestående af Jes Lunde nærmere for, hvilke af kommissionens anbefalinger som mindretallet ikke kan tiltræde.

2.2. Kommissionens principper for en mere tidssvarende og gennemsigtig vederlæggelse

Afspejling af ligheder med andre ansvarsfulde poster i respekt for de politiske hvervs særlige karakter

Borgmestre, regionsrådsformænd, folketingsmedlemmer og ministre varetager centrale hverv med ansvar for vigtige samfundsmæssige opgaver og beslutninger. Uanset visse lighedspunkter med andre ansvarsfulde poster er det efter kommissionens opfattelse vanskeligt at finde andre poster i det omgivende samfund, der set som en helhed i forhold til ansvar og opgaver, arbejdsvilkår og demokratisk forankring m.v., kan sammenlignes fuldt ud med de fuldtidspolitiske hverv. Derfor er der efter kommissionens opfattelse grund til at tage hensyn til de politiske hvervs særlige karakter.

Kommissionen vurderer imidlertid også, at politikerne i en vis udstrækning kan sammenlignes med indehavere af andre ansvarsfulde poster og stillinger i samfundet. Deres arbejdsvilkår - arbejdstid og eksponering i offentligheden m.v. - adskiller sig ikke nødvendigvis væsentligt fra andre poster og stillinger. Kommissionen vurderer i den forbindelse, at det nærmeste sammenligningsgrundlag findes i forhold til ledende embedsmænd. Borgmestrenes, regionsrådsformændenes og ministrenes ansvarsområder som øverste administrative ledere kan f.eks. sammenlignes og i visse henseender sidestilles med ledende embedsmænd i de organisationer, som politikerne har den øverste ledelse over.

En mere direkte sammenligning kan på mange områder foretages med politikere i de nærmeste nordiske lande. Men som beskrevet nærmere i kapitel 4 gør også her væsentlige forskelle i form af bl.a. en anden administrativ struktur, opgaveportefølje og ansvar på kommunalt og regionalt niveau sig gældende. Dertil kommer, at kommissionen generelt har fundet det vanskeligt at drage paralleller i forhold til vederlagsniveauerne grundet forskellene landene imellem, navnlig i forhold til arbejdsgiver-, skatte- og pensionsforhold samt på grund af varierende valutakurser.

Vederlagskommissionen finder, at vederlæggelsen af politikerne skal afspejle lighederne med andre poster og det almindelige arbejdsmarked i øvrigt og dermed være genkendelig i forhold til den almindelige vederlæggelse i det omgivne samfund. Dette er efter kommissionens opfattelse et væsentligt skridt mod en tidssvarede vederlæggelse. De særtræk, der knytter sig til de politiske hverv, herunder indbyrdes mellem hvervene, kan efter kommissionens opfattelse også fortsat begrunde, at visse særlige elementer forbundet med vederlæggelsen er berettiget i en nutidig sammenhæng. Det gælder f.eks. eftervederlag. Selv i disse tilfælde bør den nærmere udformning dog så vidt muligt finde afsæt i kendte konstruktioner.

Fastholdelse af kendte rationaler for vederlæggelsen

Kommissionen har i sine anbefalinger om vederlagsniveauet taget udgangspunkt i at fastholde kendte rationaler for vederlæggelsen.

Den historiske udvikling i vederlæggelsen af politikere kan efter kommissionens opfattelse anskues som et billede på selve udviklingen af de politiske hverv. I begyndelsen af det 20. århundrede modtog Rigsdagens medlemmer f.eks. alene daglige godtgørelser for de dage, hvor Rigsdagen var samlet, samt dækning af dokumenterede rejseudgifter til og fra København. Hvervet som medlem af Rigsdagen tilkom på det tidspunkt alene mænd over 30 år med en vis formue, og vederlæggelsen kan således ses som et billede på en opfattelse af folketingshvervet og folketingspolitikere, der ligger langt fra en nutidig opfattelse. Tilsvarende har hvervet som borgmester udviklet sig fra et ulønnet fritidshverv i små kommuner til et fuldtidsvederlagt hverv som øverste administrative og politiske leder i kommuner med i gennemsnit 57.000 indbyggere. Den historiske udvikling i vederlæggelsen af politikere og de bagvedliggende rationaler er nærmere beskrevet i kapitel 4.

Overvejelser om ændringer af vederlæggelsen af politikere bør efter kommissionens opfattelse indeholde en refleksion over, hvorvidt de politiske hverv i de senere år har udviklet sig på en måde, der ikke var forudset ved de seneste ændringer i politikernes vederlag, og som i dag tilsiger nye ændringer.

Vederlæggelsen af politikere har gennem det 20. århundrede været kendetegnet ved koblinger til det statslige tjenestemandssystem. Der har hermed efter kommissionens opfattelse været en klar pejling mod det offentlige arbejdsmarked frem for det private arbejdsmarked. Videre har koblingen til tjenestemandssystemet i vidt omfang fundet sted i forhold til de øvre

lønrammer og skalatrin, hvori offentlige chefer og ledende embedsmænd er indplaceret. For folketingsmedlemmer har dette ved de seneste ændringer i vederlæggelsen vist sig tydeligt gennem en kobling til særlige chefstillinger i staten, herunder afdelingschefer og vicedirektører, mens ministrene historisk set har været og stadig er koblet til departementschefernes lønniveau. For borgmestre og regionsrådsformænd er der ikke på samme måde en ligeså klar kobling til visse stillinger, om end borgmestrene og amtsborgmestrene siden 1970'erne er blevet indplaceret i lønrammer svarende til offentlige chefer med en vis skelen til kommunaldirektørernes lønniveau.

Kommissionen har overvejet, om der er sket en udvikling i grundvilkårene for de politiske hverv, der giver holdepunkter for at fravige disse rationaler. Til brug herfor har kommissionen bl.a. fået foretaget to undersøgelser af Det Nationale Institut for Kommuners og Regions Analyse og Forskning, KORA, om politikernes arbejdsforhold og tilsvarende for ledende embedsmænd i staten og kommunerne samt om udviklingen heri. Undersøgelserne, der er nærmere beskrevet i kapitel 3, peger på, at politikerne har oplevet en vis stigning i arbejdstiden og arbejdspresset og generelt føler sig mere eksponeret. Samme tendenser ses blandt ledende embedsmænd om end i mindre udstrækning. Særligt i forhold til eksponering synes politikerne generelt at adskille sig fra de fleste andre poster. Udviklingen i både politikeres og embedsmænds arbejdsvilkår forklares da også med udviklingen i mediebildet som den væsentligste faktor. Særligt fremkomsten af netaviser og 24 timers nyhedskanaler har ifølge undersøgelsen bidraget til at øge arbejdspresset og forventningerne til politikerne om at stå til rådighed døgnet rundt.

Kommissionen har endvidere foretaget undersøgelser, der synes at afkræfte, at politikerne generelt har sværere ved at finde fodfæste, når de fratræder det politiske hverv, end hvis de havde fratruddet en stilling på det almindelige arbejdsmarked.

Kommissionen finder ikke, at den udvikling, der har været i de politiske hverv, herunder særligt i forhold til arbejdsvilkår og eksponering i offentligheden, har haft en sådan væsentlig karakter, at den giver holdepunkter for at fravige de rationaler, der over de seneste 30-40 år har ligget bag vederlæggelsen af politikerne. Det er således kommissionens opfattelse, at de politiske hverv er og altid har været offentlige hverv, der mest naturligt knytter sig til ledende stillinger på det offentlige arbejdsmarked.

Det er på denne baggrund efter kommissionens opfattelse rigtigt at holde fast i de seneste rationaler bag vederlæggelsen af de politiske hverv.

Et mindretal bestående af Jes Lunde henviser til mindretalsudtalelsen i afsnit 2.6.

Tilpasning i forhold til udviklingen på det offentlige arbejdsmarked

Kommissionen finder, at fastholdelsen af de kendte rationaler bag vederlæggelsen, skal ses i lyset af den udvikling, der har været på det offentlige arbejdsmarked i forhold til lønsam-

mensætningen og lønniveauer. Udviklingen på det offentlige arbejdsmarked har således afgørende betydning for analysen af, hvad der er et tidssvarende vederlagssystem for politikere.

Siden enevælden og indtil 1960'erne har offentligt ansatte, som nærmere beskrevet i kapitel 4, overvejende været ansat på tjenestemandsvilkår, mens overenskomstsættelsen i højere grad har haft undtagelsens karakter. Fra 1960'erne blev aftaler og overenskomster imidlertid mere systematisk introduceret som rammesættende for ansættelse i den offentlige sektor. Både arbejdstagersiden og arbejdsgiversiden havde interesse i denne gradvise overgang fra tjenestemandssystemet til et overenskomstsysteem, idet arbejdstagersiden herigennem kunne opnå mere indflydelse på egne løn- og arbejdsvilkår, mens arbejdsgiversiden kunne opnå større fleksibilitet i forhold personalemæssige tilpasninger m.v.

Over de sidste 20 år har den faktiske lønudvikling i den statslige sektor været højere end den centralt aftalte statslige lønregulering, som politikernes vederlag historisk set har fulgt. Som forklaring herpå ligger bl.a., at andre centralt aftalte lønforbedringer og den lokale løndannelse fylder mere og mere i den samlede løn. For statslige chefer udgør tillæg og lokal lønsdannelse i dag op mod 30 pct. af den samlede løn, mens det i 2000 udgjorde omkring 22 pct.

Udviklingen har medført, at de offentlige chefer og ledende embedsmænd, som politikernes vederlæggelse er koblet til, har oplevet lønstigninger, som ikke har udmøntet sig i tilsvarende stigninger i vederlæggelsen af politikere. Denne forskel er over de senere år blevet omtalt som en efterslæbsproblematik og har bl.a. dannet baggrund for forhøjelse af borgmestervederlagene i 1994 og været bestemmende for en ny reguleringsordning for folketingsmedlemmer i 2012 samt for en forhøjelse af det faste vederlag til menige kommunalbestyrelses- og regionsrådsmedlemmer i 2014.

Kommissionen finder generelt, at den historiske kobling til offentlige chefer og ledende embedsmænd har hvilet på en forudsætning om, at vederlagenes størrelse i vidt omfang har skullet modsvare referencegruppernes lønniveau.

Kommissionen har derfor i relation til selve vederlagets størrelse fundet det bedst stemmende med rationalerne, at der i kommissionens anbefalinger tages højde for de forskelle, der er opstået mellem løn til offentlige chefer og ledende embedsmænd og vederlag til politikere. Disse forskelle er opstået som følge af den almindelige udvikling på arbejdsmarkedet.

Et mindretal bestående af Jes Lunde henviser til mindretalsudtalelsen i afsnit 2.6.

Gennemsigtig og tidssvarende vederlæggelse

For kommissionen er det af meget stor betydning, at vederlagssystemet fremadrettet indrettes sådan, at det er muligt at anslå livstidslønnen for en politiker og dermed den samlede økonomiske værdi af at varetage et fuldtidsvederlagt politisk hverv i en given periode. Det er således en del af kommissionens opgave at basere sit forslag på et hensyn til gennemsigtighed og åbenhed.

Kommissionen bemærker i den sammenhæng, at koblingen til tjenestemandssystemet har været meningsfuld derved, at tjenestemandssystemet langt op igennem tiden har været det almindelige ansættelses- og lønningssystem i det offentlige. Siden 1960'erne er tjenestemandssystemet imidlertid gradvist blevet afløst af overenskomstsyste­met, og i dag ud­nævnes tjenestemænd alene i få specifikke stillinger på chefniveau samt inden for f.eks. politi­korpset og Folkekirken. Dette indebærer, at vederlæggelsen har mistet den gennemsigtig­hed, der tidligere har bestået i at kunne sammenligne f.eks. politikernes pensionsforhold med alle andre offentlige tjenestemandsansattes pensionsforhold ud fra kriterier som pensio­nsalder og lønrammemæssig indplacering.

Kommissionen anser det i lyset af udviklingen væk fra tjenestemandssystemet som natur­ligt, at en moderne og gennemsigtig vederlæggelse af politikere tager sit udgangspunkt i de lønsystemer, som i dag er almindelige på det offentlige arbejdsmarked. Kommissionen har således i sine anbefalinger i videst mulige udstrækning forsøgt at anvende lønmodeller m.v., der allerede er kendte på det offentlige arbejdsmarked.

Vederlagskommissionen er nedsat med et udtrykkeligt ønske om en mere tidssvarende ve­derlæggelse af politikerne. Kommissionen lægger heri ikke blot, at vederlagene skal have en udformning og niveau, der er tidssvarende i 2016, men som også, så vidt det er muligt, skal kunne vise sig levedygtig år frem i tiden. Kommissionen bemærker i den sammen­hæng, at et tidssvarende vederlagsniveau vil medvirke til, at der skabes større ro om veder­læggelsen.

På det almindelige arbejdsmarked sker løndannelsen som udgangspunkt gennem overens­komstforhandlinger med få års mellemrum. Kommissionen finder imidlertid ikke, at et tilsva­rende system kan tjene som forbillede for en løbende fastsættelse af vederlagsniveauer til politikere, idet politikerne i en sådan forhandling både vil repræsentere arbejdstager- og ar­bejdsgiversiden. Endvidere finder kommissionen ikke, at en årlig fastsættelse af politikernes vederlagsniveau m.v., som det kendes i Norge og Sverige, er hensigtsmæssig i forhold til at indføre en mere varig model for reguleringen af vederlæggelsen, der ikke jævnlige forudsæt­ter direkte eller indirekte politisk stillingtagen til spørgsmål herom.

Kommissionen har derfor fundet det afgørende at foreslå en løbende reguleringsform af vederlæggelsen, der vil kunne afspejle den almindelige lønudvikling og følge trit hermed ved almindelig løntilbageholdenhed i samfundet under lavkonjunktur og tilsvarende i perioder med højkonjunktur.

Nutidsvederlæggelse frem for fremtidshonorering

Opgøres værdien af de forskellige dele af politikernes nuværende vederlæggelse står det klart, at en relativ stor del heraf ydes efter, at politikerne er fratrådt det politiske hverv. Dette gælder for så vidt eftervederlag, men i særlig grad pension. Vederlagskommissionen finder det bedst stemmende med øget gennemsigtighed og bedre sammenhæng med det almindelige arbejdsmarked, at vederlæggelsen primært finder sted under varetagelsen af selve hvervet og ikke som ydelser, der tildeles politikerne senere i deres liv. Kommissionens anbefalinger indebærer derfor, at den del af vederlæggelsen, der ydes under varetagelsen af det politiske hverv, øges.

Et mindretal bestående af Jes Lunde henviser til mindretalsudtalelsen i afsnit 2.6.

Tilbageholdenhed med anbefalinger, hvor der ligger andre hensyn bag vederlagsreglerne

Reglerne om vederlag har efter kommissionens opfattelse ikke blot betydning for den enkelte politikers økonomiske forhold, men har også mere generel betydning for varetagelsen af de politiske hverv. F.eks. har vederlagsniveauet betydning for muligheden for at rekruttere nye politikere. Alene det forhold, at de politiske fuldtidshverv er vederlagt som fuldtidsbeskæftigelse, medvirker overordnet til, at ingen bør være afskåret fra at stille op til de politiske hverv af økonomiske grunde. Mere specifikt kan videre peges på, at forskellige dele af vederlæggelsen kan være begrundet i hensynet til at sikre en bred og repræsentativ sammensætning af Folketinget og tilsvarende af kommunalbestyrelserne og regionsrådene. F.eks. kan hensynet til geografisk spredning af medlemmerne i Folketinget tilgodeses gennem godtgørelse af ekstraudgifter til transport samt mulighed for tilskud til dobbelt husførelse m.v.

Tilsvarende kan reglerne om vederlag under fravær på grund af barsel bidrage til at gøre det mere attraktivt for forældre med mindre børn at deltage i politik. Samtidig indgår reglerne om vederlag under fravær i samspil med regler om indkaldelse af stedfortrædere og får dermed betydning for den måde kollektive organer som Folketinget, kommunalbestyrelserne og regionsrådene fungerer på i praksis.

Kommissionen har været tilbageholdende med at foreslå ændringer i de dele af vederlæggelsen, der er begrundet i sådanne bagvedliggende hensyn. Kommissionen finder i lyset heraf, at det f.eks. fortsat må være de relevante myndigheders og Folketingets opgave at vurdere behovet for udgiftsgodtgørelser m.v. i forbindelse med varetagelsen af de politiske hverv.

Kommissionens kommissorium omfatter kun hvervene som borgmester, regionsrådsformand, folketingsmedlem og minister. Kommissionen er imidlertid opmærksom på, at kom-

missionens anbefalinger umiddelbart vil have visse afledte konsekvenser for øvrige grupper af politikere. Kommissionen bemærker således, at den samlede økonomiske pulje for vederlæggelsen af kommunalbestyrelses- og regionsrådsmedlemmers deltagelse i kommunale og regionale udvalg er fastsat som en andel af henholdsvis borgmesterens og regionsrådsformandens vederlag. Puljen for sådanne udvalgsvederlag stiger dermed automatisk, hvis vederlagene for hvervne som borgmester og regionsrådsformand hæves. Dette vil særligt kunne have betydning for hvervet som udvalgsformand, der efter kommunalbestyrelsens bestemmelse herom kan vederlægges med op til 40 pct. af borgmesterens vederlag.

Kommissionen bemærker endvidere, at det ikke kan afvises, at kommissionens anbefalinger kan påvirke andre forhold af betydning for politikerne og varetagelsen af de politiske hverv. Kommissionens anbefalinger vedrørende borgmestres og regionsrådsformænds varetagelse af andre vederlagte hverv end selve det politiske hverv må f.eks. forventes at påvirke kommunalbestyrelsens eller regionsrådets konstituering af disse hverv. En sådan påvirkning af konstitueringerne kan ikke afvises at kunne præge den generelle udvikling i forhold til politiske udpegninger af sådanne hverv.

Problemstillinger som de nævnte og andre beslægtede forhold ligger uden for Vederlagskommissionens kommissorium og er derfor ikke behandlet nærmere. Kommissionen opfordrer imidlertid til, at de afledte konsekvenser af kommissionens forslag samt øvrige relevante forhold af videre betydning for andre end de fuldtidspolitiske hverv tænkes ind i en mulig ændring af politikernes vederlæggelse. I den forbindelse bør det f.eks. overvejes om enkelte af ændringerne i vilkårene for borgmestres og regionsrådsformænd tillige skal gælde for menige kommunalbestyrelses- og regionsrådsmedlemmer.

2.3. Kommissionens forslag og anbefalinger

2.3.1. Forhøjet vederlag, der afspejler den almindelige lønudvikling

Kommissionen anbefaler, at vederlaget for hvervet som borgmester, regionsrådsformand, folketingsmedlem og minister hæves for herved at tage højde for den lønudvikling, der har været i samfundet i almindelighed de seneste 20-30 år, herunder for de offentlige chefer og ledende embedsmænd, som politikernes vederlag historisk set har været koblet til. Kommissionen finder, at det bør være op til Folketinget at vurdere, om den nuværende midlertidige reduktion af ministervederlaget med 5 pct. bør forlænges, og har derfor foreslået et vederlagsniveau, hvor reduktionen er indregnet. Kommissionen anbefaler, at vederlaget til borgmestres og regionsrådsformænd hæves efter samme principper, som blev anvendt, da det faste vederlag til menige kommunalbestyrelses- og regionsrådsmedlemmer blev hævet i 2014. Forbedringen af de menige politikeres vederlag skete som led i den politiske aftale om en mere tidssvarende vederlæggelse af politikere fra 2014.

Kommissionen foreslår nærmere:

- Vederlaget til *borgmestre* hæves afhængigt af kommunens indbyggertal til mellem 694.834 kr. og 1.218.351 kr. Vederlagsstigningerne, der udgør 30,5 pct., svarer til det efterslæb, som kan opgøres på baggrund af forskellen på udviklingen i borgmestervederlagene siden 1994 og den faktiske lønudvikling på det kommunale og regionale arbejdsmarked siden 1994.
- Vederlaget til *regionsrådsformænd* hæves til 1.087.143 kr. Vederlagsstigningen, der udgør 30,5 pct., svarer til det efterslæb, som kan opgøres på baggrund af forskellen på udviklingen i vederlaget til amtsborgmestre og senere regionsrådsformænd siden 1994 og den faktiske lønudvikling på det kommunale og regionale arbejdsmarked siden 1994.
- Vederlaget til *ministre* hæves til mellem 1.390.931 kr. og 1.799.654 kr. svarende til gennemsnitslønnen for statslige chefer i lønrammerne 41 og 42+ inkl. tillæg og variable ydelser eksklusiv ferierelaterede ydelser og pensionsbidrag samt medregnet en reduktion af vederlaget på 5 pct.
- Vederlaget til *folketingsmedlemmer* hæves til 869.617 kr. svarende til gennemsnitslønnen for statslige chefer i lønramme 38 inkl. tillæg og variable ydelser eksklusiv ferierelaterede ydelser og pensionsbidrag.
- Vederlaget til *Folketingets formand* hæves til 1.799.654 kr. svarende til statsministerens vederlag.

De angivne beløb angiver de foreslåede vederlag i 2015-niveau.¹ Kommissionen anbefaler, at det præcise vederlagsniveau beregnes på baggrund af de på tidspunktet for en gennemførelse aktuelle lønniveauer og forskelle mellem udviklingen i vederlagene og den faktiske lønudvikling.

Kommissionen vurderer, at de foreslåede niveauer for vederlæggelsen må anses som et tidssvarende udgangspunkt.

Folketingsmedlemmer og ministre har hidtil modtaget et skattefrit omkostningstillæg, der pr. 1. april 2015 årligt udgør 60.103 kr. Kommissionen finder, at begrundelsen for tillægget i det væsentligste er faldet bort, og anbefaler derfor at fjerne omkostningstillægget.

Kommissionen anbefaler, at modtagelsen af vederlag gøres pligtmæssigt for alle de politiske hverv.

¹ Beregningerne af forskellen mellem udviklingen i vederlagsniveauet for borgmestre og regionsrådsformænd og lønudviklingen på det kommunale og regionale arbejdsmarked er baseret på perioden 1994 til og med 2014. Vederlagsniveauet for folketingsmedlemmer og ministre er beregnet på baggrund af niveauet i 2. kvartal 2014 eksklusiv ferierelaterede ydelser og pensionsbidrag.

Kommissionens anbefalinger er nærmere beskrevet i kapitel 5. Et mindretal bestående af Jes Lunde har ikke kunnet tilslutte sig kommissionens anbefalinger til et højere vederlagsniveau. Mindretallet henviser til mindretalsudtalelsen i afsnit 2.6.

2.3.2. Nedsat vederlag ved varetagelse af andre vederlagte kommunale og regionale hverv

Borgmestre, regionsrådsformænd og folketingsmedlemmer kan i modsætning til ministre varetage andre vederlagte hverv samtidig med varetagelsen af det politiske hverv. Folketinget udpeger kun i begrænset omfang medlemmer af Folketinget til andre hverv, mens der er tradition for, at mange borgmestre og regionsrådsformænd varetager andre, herunder vederlagte, hverv på foranledning af kommunerne og regionerne. Kommunerne og regionerne offentliggør årligt i medfør af § 16 e i lov om kommunernes styrelse oplysninger om vederlag, der oppebæres for hverv, der varetages efter valg eller forslag fra henholdsvis kommunerne og KL samt regionerne og Danske Regioner. En undersøgelse foretaget af Kommissionen har vist, at en borgmester og en regionsrådsformand i gennemsnit oppebærer henholdsvis 122.830 kr. og 473.184 kr. for varetagelsen af andre hverv.

Kommissionen finder, at vederlaget til borgmestre og regionsrådsformænd i sit udgangspunkt skal afspejle samtlige de opgaver, der naturligt falder inden for hvervet. Omvendt ønsker kommissionen ikke at begrænse borgmestrenes og regionsrådsformændenes adgang til at påtage sig andre opgaver, der typisk ligger inden for den kommunale og regionale opgavevaretagelse. Kommissionen anbefaler derfor, at der indføres en ordning, hvorefter vederlaget for hvervet som borgmester og regionsrådsformand nedsættes med summen af vederlag for en række typer af hverv, som varetages af borgmestrene og regionsrådsformændene som følge af det politiske hverv.

Kommissionen foreslår nærmere en ordning med følgende elementer:

- Vederlaget som borgmester og regionsrådsformand nedsættes med summen af vederlag for hverv, som henholdsvis kommunalbestyrelsen og regionsrådet skal offentliggøre oplysninger om i medfør af § 16 e i lov om kommunernes styrelse.
- Vederlag for hverv, hvortil udgifterne afholdes af KL eller Danske Regioner, medfører dog ikke nedsættelse af henholdsvis borgmester- og regionsrådsformandsvederlaget.
- Der foretages et eftersyn af oplysningspligten i § 16 e i lov om kommunernes styrelse med henblik på at sikre, at oplysningspligten omfatter samtlige hverv, som udøves som følge af det politiske hverv som borgmester og regionsrådsformand.

Dette bidrager efter kommissionens opfattelse til et gennemsigtigt og åbent vederlagssystem, hvor det er nemmere at skabe sig overblik over den samlede vederlæggelse.

Kommissionens anbefalinger er nærmere beskrevet i kapitel 5.

2.3.3. En holdbar regulering af vederlagene

Kommissionen anbefaler, at vederlagene til de politiske hverv fremover reguleres efter samme ordning. I dag adskiller reguleringen af vederlaget til medlemmer af Folketinget sig fra reguleringen af vederlaget til de øvrige politiske hverv. Kommissionen anbefaler videre, at reguleringen kobles til lønudviklingen på det offentlige arbejdsmarked.

Kommissionen foreslår nærmere:

- Vederlaget til borgmestre, regionsrådsformænd, folketingsmedlemmer og ministre reguleres årligt svarende til lønudviklingen på det kommunale, regionale og statslige arbejdsmarked som opgjort af Danmarks Statistik.

Kommissionen vurderer, at der herved skabes grundlag for et robust vederlagssystem, der samtidig varetager hensynet til en relevant indbyrdes sammenhæng mellem de forskellige hverv.

Kommissionens anbefaling er nærmere beskrevet i kapitel 6.

2.3.4. En ensartet eftervederlagsordning for en begrænset periode

Kommissionen anbefaler, at der fortsat ydes eftervederlag i en begrænset periode, når en borgmester, en regionsrådsformand, et folketingsmedlem eller en minister fratræder det politiske hverv. Kommissionen anbefaler som udgangspunkt, at der indføres en ensartet ordning for alle politikere. På grund af de særlige forhold, der gælder i forbindelse med varetagelsen af hvervet som minister, adskiller den foreslåede eftervederlagsordning for ministre sig på enkelte områder fra eftervederlagsordningen for de øvrige hverv.

Kommissionen foreslår en eftervederlagsordning, der er baseret på et hensyn til gennemsigtighed og åbenhed. Kommissionen har endvidere lagt vægt på, at ordningens elementer i et vist omfang kan spejles i gældende regler og praksis for opsigelsesvarsler, kontraktophævelse m.v.

Kommissionen foreslår nærmere en ordning med følgende elementer:

- Borgmestre, regionsrådsformænd og folketingsmedlemmer kan højest modtage eftervederlag svarende til et års vederlag. Ministre kan højest modtage eftervederlag svarende til to års vederlag.
- Der ydes som minimum eftervederlag svarende til seks måneders vederlag. Yderligere ret til eftervederlag optjenes forholdsmæssigt ved varetagelse af det politiske hverv inden for en fireårig periode.
- Der ydes som det klare udgangspunkt ikke eftervederlag, hvis en politiker fratræder frivilligt i løbet af en valgperiode.
- Eftervederlag nedsættes med vederlag for et andet politisk fuldtidshverv.
- Der sker ikke herudover modregning i eftervederlag af anden indkomst. For ministre modregnes dog indtægter fra andre offentlige hverv i eftervederlag, der ydes efter et år.

Kommissionen anbefaler, at modtagelse af eftervederlag gøres pligtmæssigt for alle de politiske hverv.

Kommissionen foreslår, at ordningen indføres for nyvalgte politikere. For folketingsmedlemmer og ministre, der allerede har optjent ret til eftervederlag efter de nuværende regler, og som genvælges, foreslås en overgangsordning med valgfrihed mellem den nuværende og den foreslåede ordning.

Kommissionen anbefaler endvidere, at der udarbejdes hjemmel til, at der kan tilbydes politikere med en vis funktionstid et outplacementforløb ved fratræden af det politiske hverv.

Kommissionens anbefalinger er nærmere beskrevet i kapitel 7.

Et mindretal bestående af Jes Lunde har ikke kunnet tilslutte sig dele af kommissionens anbefalinger vedrørende eftervederlag. Mindretallet foreslår således en ordning med følgende ændringer i forhold til flertallets anbefaling:

- Borgmestre, regionsrådsformænd, folketingsmedlemmer og ministre kan højest modtage eftervederlag svarende til to års vederlag.
- Fuld modregning af anden indkomst i eftervederlagsperioden.

2.3.5. En rimelig bidragsdefineret arbejdsmarkedspension

Kommissionen anbefaler, at der sker en fuldstændig omlægning af politikernes pensionsordninger, således at der indføres en bidragsdefineret pensionsordning i stedet for ydelsesdefineret pensionsordning. Kommissionen anbefaler som udgangspunkt en ensartet ordning for alle politikere. På grund af de særlige forhold, der gælder i forbindelse med varetagelsen

af hvervet som ministre, foreslår kommissionen en højere pensionsbidragsprocent for ministre end for de øvrige hverv.

Kommissionen foreslår nærmere en ordning med følgende elementer:

- Pensionsbidragsprocent for borgmestre, regionsrådsformænd og folketingsmedlemmer på 17,42 pct., svarende til det uvægtede gennemsnit af pensionsbidraget for akademikere i henholdsvis staten og kommunerne.
- Pensionsbidragsprocent for ministre på 25 pct. i lighed med særlige stillingskategorier med typisk korte ansættelsesforhold og omtrent svarende til den vægtede beregnede bidragsprocent af departementscheferes tjenestemand- og arbejdsmarkeds-pension.
- Der optjenes alene pension af vederlaget for de politiske hverv.
- Indholdet af pensionsdækningen følger pensionsbeskatningsloven.

Kommissionen foreslår, at ret til pension optjent efter de nuværende ordninger fastfryses og kommer til udbetaling efter de nugældende regler.

Kommissionen anbefaler, at modtagelsen af pensionsbidragene gøres pligtmæssigt for alle de politiske hverv.

Det er kommissionens vurdering, at en bidragsfinansieret pensionsordning i langt højere grad afspejler den almindelige pensionsordning på det offentlige arbejdsmarked og dermed også de grupper, som politikerne bør sammenlignes med i en nutidig sammenhæng.

Kommissionens anbefalinger er nærmere beskrevet i kapitel 8.

2.4. Økonomiske konsekvenser

2.4.1. Økonomiske konsekvenser for de politiske hverv

I nedenstående tabel angives de skønnede økonomiske konsekvenser af kommissionens anbefalinger for de politiske hverv sammenholdt med den nuværende vederlæggelse. Beregningerne er baseret på en række forskelligartede forudsætninger m.v., som f.eks. den valgte diskonteringsrente. Disse forudsætninger omtales i begrænset omfang nedenfor, men er mere udførligt beskrevet i kapitel 9, hvortil der henvises. Beregningerne er foretaget på baggrund af gennemsnitsbetragtninger for de politiske hverv, herunder f.eks. den gennemsnitlige funktionstid, og tallene i tabellen vil derfor på forskellig vis kunne afvige noget fra den faktiske vederlæggelse af den enkelte politiker. F.eks. er der i tabellen for alle borgmestre anvendt et gennemsnitligt vederlag for borgmestres øvrige hverv, uanset at borgmestre i de mindste kommuner på nuværende tidspunkt ikke varetager sådanne vederlagte hverv.

Tabel 2.1.

Økonomiske konsekvenser forbundet med ændringer i politikernes vederlæggelse

Tusinde kr. pr. år	Nuværende ordning					Forslag til ny ordning					Difference	
	Vederlag	Tillæg og hverv (1) (2)	Eftervederlag	Pension (3)	I alt	Vederlag	Tillæg og hverv	Eftervederlag	Pension	I alt	Ekskl. pension	Inkl. pension
Statsministeren (Folketingets formand)	1.471	137	415	674	2.697	1.800 (1.894)	-	416 (459)	450 (474)	2.666 (2.827)	193 (331)	-31 (130)
Nr. 2 i statsrådsrækkefølgen, udenrigsministeren, finansministeren	1.294	137	327	674	2.432	1.595 (1.679)	-	323 (361)	399 (420)	2.317 (2.460)	160 (283)	-115 (28)
Øvrige ministre	1.177	137	268	674	2.256	1.391 (1.464)	-	230 (263)	348 (366)	1.969 (2.094)	39 (146)	-287 (-162)
Folketingsmedlem	625	137	114	204	1.080	870	-	85	151	1.106	79	26
Borgmester 0 til 12.500 indbyggere	532	123	52	268	976	695	44	89	121	949	121	-26
Borgmester - 12.501 til 25.000 indbyggere	606	123	59	304	1.092	791	44	102	138	1.074	148	-18
Borgmester - 25.001 til 40.000 indbyggere	665	123	65	333	1.187	868	44	112	151	1.175	170	-12
Borgmester - 40.001 til 80.000 indbyggere	744	123	73	372	1.313	971	44	125	169	1.309	200	-3
Borgmester - 80.000 indbyggere og derover	833	123	82	372	1.410	1.087	44	140	189	1.460	233	50
Overborgmester - København	934	123	91	372	1.520	1.218	44	157	212	1.631	271	111
Regionsrådsformænd	833	473	82	372	1.760	1.087	224	140	189	1.640	63	-120

Anm.: Alle opgørelser af vederlæggelsen er i april 2015 niveau og ekskl. ferierelaterede ydelser. Det anbefalede vederlagsniveau til ministre og folketingsmedlemmer er beregnet på baggrund af udtræk fra forhandlingsdatabasen 2. kvartal 2014.

Folketingets formand indgår i tabellen sammen med statsministeren, hvilket indikerer, at Folketingets formand i udgangspunktet har samme vederlags- eftervederlags- og pensionsvilkår som statsministeren. Folketingets formand har dog typisk en længere sammenhængende funktionstid end statsministeren, hvorfor eftervederlags- og pensionsværdierne ikke er retvisende for Folketingets formand. I parentes fremgår ministrenes vederlæggelse eksklusiv den midlertidige 5 pct. nedsættelse, som er forlænget til og med 2019, jf. lov nr. 743 af 1. juni 2015 om ændring af lov om vederlag og pension m.v. for ministre.

1) Folketingsmedlemmers og ministres skattefrie omkostningstillæg er for Vederlagskommissionen blevet opgjort til en bruttoværdi på 137.000 kr.

2) Værdien af borgmestres og regionsrådsformænds vederlagte hverv er opgjort som årlig optjening på baggrund af den gennemsnitlige årlige indkomst fra disse hverv.

3) Værdien af politikernes pensionsordninger er aktuariemæssigt opgjort til en 'ækvivalent årlig præmie' på baggrund af en diskonteringsrente på 2,58 pct. For ministre antages i den nuværende ordning samtidig optjening af folketingspension.

Beregningerne af de økonomiske konsekvenser for ministre er baseret på det nuværende vederlagsniveau, hvori er indregnet den midlertidige nedsættelse af vederlaget med 5 pct., der blev indført i 2010 og gælder til og med 2019. Tilsvarende beregninger baseret på vederlagsniveauet uden nedsættelsen er angivet i tabellen i parentes. Det er i tabellen lagt til grund, at ministre samtidig er medlem af Folketinget, hvilket beregningsmæssigt fører til en højere værdifastsættelse af den nuværende pensionsordning, idet pensionen for folketingshvervet er medregnet heri.

For borgmestre og regionsrådsformænd er værdien af vederlag, der på nuværende tidspunkt oppebæres for varetagelse af øvrige hverv opgjort som et samlet gennemsnit for henholdsvis alle borgmestre og regionsrådsformænd. I beregningerne af kommissionens forslag er imidlertid alene værdien af de hverv, der ikke fører til nedsættelse af vederlaget for det politiske hverv, medtaget. Det vil sige hverv, hvor det er KL og Danske Regioner, der afholder udgifterne til vederlaget. Differensen mellem de to opgørelser illustrerer således værdien af den nedsættelse, der efter kommissionens forslag, vil skulle ske i vederlaget for det politiske hverv alt andet lige.

Værdien af eftervederlagsordningerne er for alle de politiske hverv i udgangspunktet opgjort som den værdi, som ét års varetagelse af hvervet genererer i gennemsnit. Denne form for værdifastsættelse varierer derfor afhængig af politikernes faktiske funktionstid, idet en funktionstid, som overstiger den nødvendige funktionstid for optjening af ret til eftervederlag i den maksimale eftervederlagsperiode, vil medføre en lavere værdifastsættelse i tabellen, da det maksimale eftervederlag, der kan ydes vil blive fordelt over flere optjeningsår. Et folketingsmedlem med en funktionstid på 12 år vil således ikke opnå ret til et større eftervederlag end et folketingsmedlem med 4 års funktionstid, da retten til fuldt eftervederlag for folketingsmedlemmer optjenes ved en funktionstid på 4 år. Den årligt optjente værdi vil imidlertid være lavere for pågældende folketingsmedlem, i det værdien af det fulde eftervederlag vil blive fordelt over 12 år, og dermed fremstår lavere end for et folketingsmedlem med en funktionstid på 4 år.

I tabellen er pensionerne opgjort som en sammenlignelig årlig præmie på tværs af pensionsordningerne.

Arbejdsmarkedspensionerne indgår i overensstemmelse med Kommissionens forslag som 17,42 pct. af det årligt optjente vederlag, dog 25 pct. for ministre. Værdien udtrykker således den årlige præmie, som fremadrettet vil blive indbetalt til en arbejdsmarkedspensionsordning.

De nuværende tjenestemandspensionsordninger er opgjort aktuarmæssigt som en ækvivalent årlig præmie. Det vil sige, at værdien illustrerer det pensionsbidrag, som de nuværende politikere skulle have indbetalt til en arbejdsmarkedspensionsordning, under en række forudsætninger om politikernes funktionstid, alder ved påbegyndt optjening, forventninger til det fremadrettede renteniveau m.v., for at opnå rettigheder svarende til politikernes nuværende tjenestemandspensionsordninger.

Det bemærkes, at der er forbundet en vis usikkerhed med opgørelsen af den gennemsnitlige årlige optjening af pensionsrettigheder, og dermed den samlede difference inkl. pension. Navnlig de samfundsmæssige forudsætninger, herunder antagelser om det fremadrettede renteniveau, har stor betydning for opgørelsen af værdien af de nuværende pensionsordninger. De samfundsmæssige forudsætninger i 2014 tilsiger en diskonteringsrente på 1,24 pct. Det fremtidige renteniveau kan imidlertid kun forudsiges med betydelig usikkerhed, og kommissionen har derfor valgt, at værdien af de nuværende pensionsordninger i tabellen opgøres på baggrund af et gennemsnit af diskonteringsrenter for perioden 1994-2014, hvilket leder til en rente på 2,58 pct. Der henvises i den forbindelse til tilsvarende beregninger i kapitel 9 baseret på en diskonteringsrente på 1,24 pct.

2.4.2. Samlede økonomiske konsekvenser

Ligesom de økonomiske konsekvenser kan opgøres særskilt for de politiske hverv, kan der også opgøres et udtryk for de økonomiske konsekvenser af kommissionens anbefalinger for den samlede gruppe af fuldtidspolitikere. I nedenstående tabel fremgår de samlede økonomiske konsekvenser, når der tages højde for antallet af politikere, som bestrider de forskellige hverv.

Tabel 2.2.

Summeret værdi af politikerhverv i den nuværende og den anbefalede ordning (kr./år)

	Nuværende ordning	Forslag til ny ordning	Difference	
Alle politikere (1)	395 mio. kr.	394 mio. kr.	-1	-0,2 pct.

Anm.: Alle opgørelser af vederlæggelse er i april 2015 niveau.

1) I beregningen forudsættes 19 ministre, 179 folketingsmedlemmer, 119 borgmestre og rådmænd og 5 regionsrådsformænd

Beregningerne af de summerede økonomiske konsekvenser ved fuld indfasning af kommissionens anbefalinger tager udgangspunkt i værdifastsættelsen af vederlæggelsen af de enkelte politiske hverv, som fremgår af tabel 2.1. Denne værdifastsættelse er herefter ganget op med antallet af politikere, som bestrider de respektive hverv.

En opgørelse af de økonomiske konsekvenser forbundet med kommissionens anbefalinger, som tager udgangspunkt i forventningerne til det fremtidige renteniveau fremgår af kapitel 9.

En gennemførelse af kommissionens anbefalinger indebærer som nærmere beskrevet i kapitel 9 en forøgelse af andelen af den samlede vederlæggelse, der ydes som nutidsvederlag under varetagelsen af det politiske hverv.

2.5. Ændringer i gældende lovgivning

En gennemførelse af Vederlagskommissionens anbefalinger forudsætter en ændring af den gældende lovgivning. For borgmestre og regionsrådsformænd kan disse ændringer efter kommissionens vurdering gennemføres administrativt ved en ændring af bekendtgørelser om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af henholdsvis kommunale og regionale hverv inden for den eksisterende bemyndigelse givet til social- og indenrigsministeren i lov om kommunernes styrelse og regionsloven.² For folketingsmedlemmer forudsætter en gennemførelse af kommissionens anbefalinger en ændring i de dele af folketingsvalgsloven,

² Der henvises til afsnit 4.2.2. og 4.2.3. for så vidt angår det nærmere hjemmelsgrundlag for vederlæggelsen af henholdsvis borgmestre og regionsrådsformænd.

der ligger under Folketinget.³ For ministre forudsætter en gennemførelse en ændring af lov om vederlag og pension m.v. for ministre, der ligger under Finansministeriet.⁴

2.6. Mindretalsudtalelse

Et mindretal (Jes Lunde) kan ikke tilslutte sig det indstillede niveau for vederlag og den indstillede model for eftervederlag.

Mindretallet støtter de af kommissionens anbefalinger, der skaber enkelthed, gennemsigtighed og hindrer dobbeltaflønning og andre oplagte uhensigtsmæssigheder. Mindretallet støtter tilsvarende en ændring af pensionsvilkårene, så de kommer på linje med kendte forhold på det almindelige arbejdsmarked.

Mindretallet finder imidlertid, at flertallet lægger op til stigninger i vederlæggelsen, som er ude af proportion overfor en befolkning, hvor langt størstedelen har oplevet en lang årrække med meget beskedne stigninger i indkomsten.

Politikere skal aflønnes fair men ikke fyrsteligt

Politikere er i sagens natur en hjørnesten i demokratiet. De udfører et helt afgørende vigtigt og tit både særdeles tidskrævende og udskældt arbejde.

Men den primære løn er og skal være indflydelse - ikke gods og guld.

Man skal ikke gå ind i politik for at blive rig, men fordi man har noget på hjertet.

Der er i de vestlige demokratier en lang tradition for, at aflønningen af de politiske topposter er beskeden. Verdens mest ansvarsfulde job, posten som USA's præsident, aflønnes med kun 2,7 mio. kr. årligt. Lønnen står helt åbenlyst ikke i noget rimeligt forhold til jobbet's vigtighed.

Filosofien synes i den vestlige verden at være, at de politiske ledere skal lønnes godt, så de kan leve økonomisk ubekymret, mens de varetager jobbet, men de skal ikke lønnes på et niveau, der matcher en topkarriere og løsriver dem for markant fra levevilkårene for vælgerne.

Sagt på en anden måde: ingen skal afholdes fra at gå ind i politik, fordi de ikke har råd til det – men det skal også gerne være færrest mulige, der går ind i politik, fordi de ser det som en mulighed for at opnå en løn langt over, hvad de ellers kunne få.

³ Der henvises til afsnit 4.4.2. for så vidt angår det nærmere hjemmelsgrundlag for vederlæggelsen af folketingsmedlemmer.

⁴ Der henvises til afsnit 4.5.2. for så vidt angår det nærmere hjemmelsgrundlag for vederlæggelsen af ministre.

Folketinget har i alle beslutninger i nyere tid om løn til fuldtidspolitikere holdt sig til denne moderate linje.

Mindretallet finder al mulig grund til at fastholde den linje, der generelt er lagt i stor enighed i Folketinget:

Ministre

For ministrenes vedkommende traf et enigt Folketing i 2010 beslutning om en midlertidig nedsættelse af vederlaget med 5 pct. som en konsekvens af en økonomisk genopretningspakke.

Initiativet kom fra den daværende VK-regering og blev genfremsat af SR-regeringen. Senest har et enigt Folketing forlænget nedsættelsen med 5 pct. indtil udgangen af 2019.

Det er meget svært at se disse enige beslutninger fra Folketinget som et demokratisk funderet grundlag for, at tiden er inde til en betydelig forhøjelse af ministervederlaget.

Mindretallet finder det på den baggrund forkert, at flertallet i kommissionen foreslår at forhøje ministervederlaget med op til 12 pct.

Folketingsmedlemmer

For folketingsmedlemmers vedkommende har vederlagsforholdene senest været drøftet i Folketinget i 2012.

Her drøftede Folketinget eksplicit problematikken omkring efterslæb og vedtog på den baggrund en ny reguleringsordning – men ikke nogen historisk betinget efterregulering.

Det forekommer derfor ude af takt med Folketinget, når kommissionens flertal her 3 år senere lægger op til en stigning i folketingsmedlemmernes vederlag på hele 14 pct.

Den høje procent er opnået ved, at flertallet ønsker en efterregulering ved at bygge på udviklingen i lønniveauet for højtplacerede chefer - i modsætning til den oprindelige indplacering nu incl. tillæg og variable ydelser - mens en procentvis udvikling på niveau med udviklingen for den gennemsnitlige offentligt ansatte for samme periode havde givet et markant lavere resultat. Se figur 4.28. i afsnit 4.7.

For landspolitikernes vedkommende er de angivne stigninger i flertallets anbefaling netto efter, at bortfald af et skattefrit tillæg er fuldt kompenseret.

Borgmestre

For borgmestrenes vedkommende har den seneste kommunalreform pr. 1. januar 2007 med samling af 270 kommuner til 98 betydet øget ansvar og flere arbejdsopgaver til borgmestrene.

Temaet blev bragt op som et ønske om højere honorering fra både borgmestre og KL.

Folketinget besluttede imidlertid ikke nogen forhøjelse - fordi borgmestrenes øgede ansvar og arbejdsbyrde i de nye større kommuner blev honoreret ved, at borgmestrenes automatisk steg i løn, hvis deres kommune steg i indbyggertal.

Folketinget fandt dermed ingen anledning til at hæve niveauet for borgmestrenes vederlag på de forskellige trin – opdelt efter kommunens indbyggertal.

Med respekt for dette politiske faktum, finder mindretallet det ude af trit med Folketingets moderate linje, at flertallet i kommissionen – ved at beregne efterslæb tilbage fra 13 år før kommunalreformen - ønsker at anbefale stigninger i borgmestrenes vederlag på 30 pct.

Mindretallet støtter den foreslåede modregning for poster, hvor borgmestre opnår ekstrahonorar efter udpegning af byrådet. Denne modregning forventes erfaringsbaseret at "ramme" cirka to tredjedele af borgmestrene i en eller anden grad. Men selv for de, der oplever modregning, er det tydeligt, at der for gennemsnitsborgmesteren er lagt op til endog meget betragtelige stigninger.

Mindretallet støtter en forhøjelse af vederlaget til borgmestre, der vitterligt er gledet bagud i lønniveau også i forhold til gennemsnittet af almindelige lønmodtagere på det kommunale område. Folketinget må afgøre, hvilken lønstigning, der samlet set vurderes passende.

Regionsrådsformænd bør ved vedtagelsen af et nyt niveau uændret indplaceres som borgmestre i kommuner med over 80.000 indbyggere – et princip, det giver god mening at fastholde.

Folketinget må tage selvstændigt stilling

Det er Folketinget, der i sidste ende bærer ansvaret for de niveauer, der fastlægges – og det er kun Folketinget, der kan foretage den endelige afvejning af, hvad der er ret og rimeligt.

Mindretallet opfordrer derfor Folketinget til at tage selvstændigt stilling til de fremtidige niveauer for vederlag – idet kommissionens flertal har valgt at fremlægge anbefalinger, der næppe kan ventes at opnå bredt flertal.

Pension

I forhold til de meget store stigninger i vederlag argumenterer flertallet i kommissionen for, at de kan gennemføres, fordi den samlede løsning på sigt er udgiftsneutral. Dette argument hviler imidlertid på, at der gives fuld kompensation for forringelser i pensionsordninger.

Mindretallet vil i den sammenhæng gerne minde om, at såvel folkepensionsalder som efterlønsalder, igennem de senere år er blevet hævet – uden kompensation til de berørte. Der har ligget gode samfundsøkonomiske begrundelser og højere forventet levealder bag – men det giver til gengæld en naturlig forventning om, at politikerne er parat til at tage ”deres egen medicin”, uden at det udløser ”ret” til kompensation.

En normalisering af politikeres pensionsforhold til at ligne andre samfundsgruppers, er dermed blot logisk og nødvendigt for den fortsatte legitimitet.

Hvis Folketinget ikke ønsker at gennemføre den fulde omlægning af pensionerne, som kommissionen anbefaler, anbefaler mindretallet, at Folketinget ændrer pensionsalderen for politikere til at følge den samme alder, som er gældende i befolkningen for opnåelse af folkepension.

Derimod er der på feltet eftervederlag en særlig situation, hvor politikere i kraft af deres helt specielle ”opsigelsesvilkår” bør have en særlig løsning.

Eftervederlag

Det er et selvstændigt vigtigt mål i et demokrati, at mange tør kandidere til politiske poster uden frygt for, om de risikerer at miste muligheden for at vende tilbage til et normalt arbejdsliv.

Det er derfor vigtigt, at der findes et eftervederlag – og efter mindretallets opfattelse bør det udformes som (gradvist optjent) vederlag i op til 2 år for alle fuldtidspolitikere, der i forbindelse med et valg eller på anden måde ufrivilligt forlader politik.

Mindretallet finder til gengæld, at eftervederlaget skal udformes som et sikkerhedsnet, der kun træder i kraft, hvor det er nødvendigt.

Det vil sige, at der foreslås en modregning for anden indkomst – akkurat som det er gældende for den øvrige befolkning i forbindelse med de skatteyderfinansierede arbejdsløshedsdagpenge og sygedagpenge.

Flertallets model, hvor tidligere fuldtidspolitikere har krav på at få udbetalt en ekstra årsløn uden modregning, selvom de går direkte over i et velbetalt job, kan i modsætning til sikkerhedsnettet bedst karakteriseres som et særdeles generøst fratrædelsesbeløb.

Det forekommer svært at argumentere for, hvorfor skatteyderne skal betale dette også i situationer, hvor modtagerne absolut ikke har brug for det. Der findes heldigvis mange gode eksempler på, at politikere hurtigt eller med det samme har fået gode jobs. Det er dem særdeles vel undt. Men så har de til gengæld heller ikke brug for noget sikkerhedsnet og dermed heller ikke nogen efterbetaling fra skatteyderne.

Mindretallet opfordrer på den baggrund Folketinget til også på dette område at lægge flertallets anbefaling til side og i stedet at vedtage en eftervederlagsordning, der har karakter af et godt og fair sikkerhedsnet og ikke en kompensation, der er uden saglig begrundelse.

Afslutning

Mindretallet vil gerne endnu en gang understrege sin store respekt for de mange politikere, der lægger et kolossalt arbejde og engagement i samfundets tjeneste.

Langt de fleste er drevet af deres overbevisning og idealer.

Hvilket stemmer fint overens med, at den primære løn ikke er gods og guld – men indflydelse på udviklingen af vores samfund til gavn og glæde for flest muligt.

